

ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ В КІНЕМАТОГРАФІЧНОМУ ДИСКУРСІ ЯК ХОСТИНГОВОМУ ДЛЯ ЮРИДИЧНОГО

Лобзова Світлана Леонідівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійського усного і писемного мовлення
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
ORCID ID: 0000-0002-8050-7519

Чирва Тетяна Дмитрівна,

вчитель англійської мови вищої категорії, старший вчитель
Харківського ліцею № 93
ORCID ID: 0000-0003-3890-346x

У статті досліджується функціонування фразових дієслів у кінематографічному дискурсі як хостинговому середовищі для юридичного дискурсу. Матеріалом дослідження слугує англійськомовний серіал "The Lincoln Lawyer", який репрезентує сучасний аудіовізуальний правовий наратив і відображає особливості інтеграції професійної комунікації в масову культуру. Метою роботи є визначення ролі фразових дієслів у процесах адаптації, семантичної трансформації та прагматичної організації юридичного мовлення в межах кінематографічного тексту. У ході аналізу встановлено, що юридичний дискурс у кіно не відтворюється у своїй канонічній, формалізованій формі, а зазнає істотної модифікації, зумовленої необхідністю забезпечення доступності та зрозумілості для широкої аудиторії. У цьому процесі фразові дієслова виконують вагомий роль, слугуючи засобом балансування між професійною точністю та комунікативною ефективністю. Їхні значення формуються під впливом інституційного контексту, ситуативних ролей комунікантів і прагматичних інтенцій мовців. У межах судового процесу фразові дієслова реалізують процедурно-організаційну, структуруючу та фасилітативну функції, концептуалізуючи правові дії як динамічні процеси. В інституційному спілкуванні поза судом – прагматично-організаційну та фасилітативну функції, забезпечуючи координацію, планування та стратегічну взаємодію між учасниками. У неінституційному дискурсі фразові дієслова виконують інтерперсональну й фасилітативну функції, сприяючи спрощенню складних юридичних понять для нефакхівців. У результаті доведено, що фразові дієслова є вагомим механізмом інтеграції спеціалізованого юридичного дискурсу в кінематографічний текст і відіграють ключову роль у формуванні автентичного мовного образу юридичної професії в масовій культурі, а також підвищують ефективність сприйняття правового контенту аудиторією.

Ключові слова: фразові дієслова, інтердискурсивність, хостинговий дискурс, кінематограф, юридичний дискурс.

Lobzova Svitlana, Chyrva Tetyana. Functions of phrasal verbs in cinematographic discourse as a hosting discourse for legal one

The article investigates the functioning of phrasal verbs in cinematic discourse as a hosting environment for legal discourse. The study is based on the analysis of the English-language television series "The Lincoln Lawyer", which serves as a representative example of contemporary audiovisual legal narrative. The research aims to determine how phrasal verbs contribute to the adaptation, transformation, and pragmatic organization of legal communication within a cinematographic discourse. The findings demonstrate that legal discourse in cinematic texts does not reproduce its canonical, highly formalized structure. Instead, it undergoes semantic and pragmatic modification in order to ensure accessibility for a broad audience. In this process, phrasal verbs perform a system-forming function, acting as linguistic tools that balance professional accuracy with communicative clarity. Their contextual meanings are shaped by situational roles, institutional settings, and communicative intentions of the participants. In courtroom interactions, phrasal verbs perform procedural-organisational, structuring, and facilitative functions, conceptualizing legal processes as dynamic actions or movements. In institutional communication outside the courtroom, they serve pragmatic-organisational and facilitative functions, optimizing professional interaction. In non-institutional dialogues, particularly between lawyers and clients, phrasal verbs fulfill interpersonal and facilitative roles, reducing psychological distance and simplifying complex legal realities. The study concludes that phrasal verbs constitute an important element in the integration of specialized legal discourse into cinematic narrative, contributing to authenticity, accessibility, and pragmatic flexibility in mass-cultural representations of the legal profession.

Key words: phrasal verbs, interdiscursivity, hosting discourse, cinematography, legal discourse.

Вступ. Сучасна лінгвістика дедалі активніше звертається до аналізу мовлення в умовах масової комунікації, зокрема кінематографічного дискурсу, який поєднує ознаки художнього, інституційного та розмовного мовлення. Особливий інтерес у цьому контексті становлять серіали юридичної тематики, де професійна мова права функціонує не автономно, а в межах ширшого наративного простору, пристосованого до сприйняття масової аудиторії. Одним із таких при-

кладів є англійськомовний серіал «Лінкольн для адвоката», в якому юридичний дискурс реалізується через кінематографічний наратив і активно взаємодіє з елементами розмовної англійської мови.

Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю вивчення фразових дієслів як вагомого засобу мовної фасилітації юридичного змісту в кінематографічному дискурсі. Фразові дієслова, будучи однією з найдинамічніших і семантично гнучких одиниць

англійської мови, виконують не лише номінативну, а й прагматичну, експресивну та дискурсивну функції. У юридичних серіалах вони слугують інструментом адаптації спеціалізованої правової інформації до умов повсякденного спілкування, знижуючи термінологічну складність і забезпечуючи ефективну комунікацію між персонажами різного соціального та професійного статусу. Попри значну кількість досліджень фразових дієслів у загальномовному та корпусному аспектах, їх функціонування в кінематографічному дискурсі як «хостинговому» середовищі для юридичного мовлення досі залишається недостатньо вивченим.

У сучасній лінгвістиці фразові дієслова активно досліджуються в межах когнітивного (D. Bolinger, B. Lindner), функційно-семантичного (R. Dirven, S. Gries) та корпусного підходів, де увага зосереджується на їхній полісемії, метафоричності та варіативності вживання. У працях, присвячених дискурсивному аналізу, зокрема в межах прагмалінгвістики та теорії дискурсу (N. Fairclough, T. van Dijk), підкреслюється роль мовних засобів у конструюванні соціальної реальності та інституційної комунікації. Водночас дослідження юридичного дискурсу (V. Bhatia, P. Tiersma) переважно зосереджені на його формалізованих жанрах і термінологічній системі, залишаючи поза увагою його функціонування в масово-культурних формах, зокрема в аудіовізуальних медіа. У межах кінематографічного дискурсу (C. Taylor, J. Chaume) акцент робиться на мультимодальності, наративності та адаптаційних механізмах, однак роль конкретних мовних одиниць, зокрема фразових дієслів, у процесі трансформації спеціалізованого дискурсу залишається недостатньо висвітленою. Таким чином, у науковій літературі простежується розрив між дослідженнями фразових дієслів як лексико-семантичного явища та аналізом їх функціонування в конкретних дискурсивних середовищах, зокрема в кінематографічному юридичному наративі. Саме цій прогалині і присвячено подане дослідження.

Об'єктом дослідження є фразові дієслова англійської мови в кінематографічному дискурсі. Предметом дослідження є функціональні особливості фразових дієслів у межах юридичного дискурсу, реалізованого в кінематографічному середовищі англійського серіалу «Лінкольн для адвоката». Метою роботи є виявлення функціонального призначення фразових дієслів у кінематографічному дискурсі як засобу мовної репрезентації та фасилітації юридичної комунікації. Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких задач: 1) уточнити теоретичне та методологічне підґрунтя для проведення дослідження; 2) відібрати текстові фрагменти із обраного для аналізу серіалу, в яких функціонують фразові дієслова для фасилітації юридичної комунікації; 3) класифікувати фразові дієслова за їх структурними та функціональними характеристиками залежно від типу комунікативної ситуації; 4) з'ясувати роль фразових дієслів у зниженні термінологічної складності та підвищенні комунікативної ефективності юридичного мовлення. Практична значущість роботи полягає в можливості використання

отриманих результатів у курсах з лексикології англійської мови, дискурсології, аудіовізуального перекладу, а також у практиці викладання англійської мови професійного спрямування.

Матеріал і методи. Матеріалом дослідження слугували 45 фразових дієслів, що відібрані з перших двох сезонів англійського серіалу «Лінкольн для адвоката» і функціонують у юридично релевантних комунікативних ситуаціях. Методологічну основу роботи становлять метод суцільної вибірки, описовий метод, контекстуальний аналіз, семантико-прагматичний аналіз, а також елементи дискурсивного аналізу, що дозволяють врахувати комунікативні умови функціонування фразових дієслів. З огляду на випадки нетипового або контекстуально зумовленого тлумачення значень, у роботі враховано перекладацькі інтерпретації, зафіксовані в українськомовних субтитрах серіалу. Звернення до перекладу дозволяє зіставити оригінальні значення фразових дієслів із їхніми функціональними відповідниками в цільовій мові та уточнити їхню семантико-прагматичну реалізацію в конкретних дискурсивних умовах. Наукова значущість дослідження полягає в поглибленні уявлень про функціонування фразових дієслів у кінематографічному дискурсі та уточненні їх ролі як засобу інтеграції юридичного дискурсу в масову комунікацію.

Теоретичне підґрунтя. У сучасному мовознавстві та дискурс-аналізі одним з ключових є поняття інтердискурсивності – взаємопроникнення дискурсів, коли один тип дискурсу вміщується або функціонує в межах іншого, породжуючи нові змісти та функції [1]. У цьому дослідженні такими дискурсами є кінематографічний та юридичний.

У кінематографічному дискурсі домінують іконічні знаки і стилізована розмовна мова, об'єднані естетичною функцією [2; 3; 4]. Юридичний дискурс, навпаки, належить до офіційних типів дискурсу, який функціонує в межах правової системи та орієнтується на регулювання соціальних відносин, тлумачення норм і прийняття рішень, що мають юридичну силу [5; 6; 7]. На відміну від естетичного дискурсу, різновидом якого є кінематографічний і який прагне до вираження суб'єктивного досвіду, емоційної взаємодії та відкритої інтерпретації [8], офіційний дискурс, до якого належить юридичний, характеризується точністю, формальністю, стандартизованістю, логічною структурованістю, а також нормативністю [7].

Нерідко кінематографічний та юридичний дискурси співіснують, наприклад, у фільмах і серіалах на юридичну тематику, де відбувається «вбудування» юридичного дискурсу – мови судових дебатів, юридичних процедур, професійного жаргону – у художню тканину кінематографічного продукту. Однак, у цьому випадку юридичний дискурс не зберігає повністю свою первісну форму, а пристосовується до вимог художнього нарративу, зазнає стилістичної, жанрової й функціональної модифікації. Як зазначає М. Бахтін [9], кожен художній текст є поліфонічним, тобто таким, що включає множинність голосів і позицій. Так, у межах кінематографічного продукту юридичні сцени постають не лише

як імітація правового процесу, а як естетично модульовані епізоди, що орієнтовані на глядацьке сприйняття. Під впливом жанрових канонів кінофільму юридичний дискурс зазнає трансформації – і в лексичному плані (наприклад, активне використання фразових дієслів), і в прагматичному (зміна інтенцій, посилення конфліктності, емоційне забарвлення тощо).

З огляду на вищезазначене і виходячи з поняття хостингу в ІТ сфері як послуги надання дискового простору, підключення до мережі та інших ресурсів для розміщення фізичної інформації на сервері, ми визначаємо хост-дискурс (або хостинговий дискурс) як домінуючий дискурсивний простір, який виконує роль «контейнера» або «рамки» для іншого – «вбудованого» – дискурсу. З огляду на обраний в цій роботі матеріал дослідження – англомовний серіал «Лінкольн для адвоката» – таким хост-дискурсом виступає кінодискурс, що не лише «вміщує» юридичний дискурс, а й визначає спосіб його подання, інтерпретації та емоційного сприйняття. Ідея «вбудованості» одного дискурсу в інший корелює з поняттями *embedded discourse* та *framed discourse*, що розглядаються в сучасних дослідженнях дискурсу як способи організації складних комунікативних структур (див., напр., праці Т. А. ван Дейка [10]). Таким чином, введення терміна «хостинговий дискурс» є спробою уточнити й концептуалізувати вже наявні теоретичні підходи, акцентуючи увагу на ролі домінуючого дискурсивного середовища у формуванні змісту та прагматики вбудованого дискурсу.

Англійська мова має дві альтернативні системи дієслів:

1) фразові дієслова, які складаються з основного дієслова (наприклад, *to come, to go, to take, to throw*) та адвербіальної або прийменникової частини (наприклад, *in, off, up*) і характеризуються сильною внутрішньою цілісністю [11]. Фразові дієслова є однією з найчастотніших конструкцій англійської мови [12]. Вони становлять невід’ємну частину її «ядра» протягом усієї історії [13];

2) прості дієслова (наприклад, *to depart, to return*), які переважно мають романське походження й часто виступають синонімічними альтернативами фразовим дієсловам [14].

Корпусні дослідження демонструють, що найбільш уживані фразові дієслова характерні насамперед для розмовного мовлення та художньої літератури, тоді як у новинах і академічному дискурсі їх значно менше [15]. Дані Британського національного корпусу підтверджують, що у розмовному мовленні фразові дієслова трапляються у 10 разів частіше, ніж у медичних академічних текстах, і більше ніж у 5 разів частіше, ніж в адміністративних текстах [16].

Це, однак, не означає, що в інших типах дискурсу вони не використовуються. Фразові дієслова проникають в усі типи дискурсів, але де б вони не функціонували, значна їхня частина тяжіє до розмовного, неформального регістру, наприклад, *bum around, freak out, piss off*. Вони сприймаються як «не досить правильні, невишукані, і є характерними для усного мов-

лення», що іноді оцінюються як «не досить правильне» чи «неосвічене мовлення». Подібні оцінки мають давню традицію: ще С. Джонсон у своєму “*Dictionary of the English Language*” позначав окремі фразові дієслова як “*improper*”, “*low*”, “*common*”, “*barbarous*”, “*vulgar*”, “*less elegant*” [17, с. 55].

Безпосереднім наслідком існування двох альтернативних систем дієслів в англійській мові є те, що мовцеві доводиться обирати між простим дієсловом та фразеологічною формою, які відрізняються за походженням і етимологією [13], але належать до одного й того ж концептуального поля. Однак, незважаючи на їхню семантичну близькість, між ними може виникати різниця – «якою б великою чи незначною вона не була» [18, с. 227].

Теоретично, вибір форми дієслова може створювати різні лінгвістичні ефекти в дискурсі, а отже – підбиратися відповідно до комунікативних завдань мовця. Якщо, як стверджує неофіртіанський підхід, «у кожному положенні може потрапити майже будь-яке слово» [19, с. 109], то добір лексичних ресурсів можна трактувати як важливий інструмент досягнення певних комунікативних цілей. Це особливо актуально для спеціалізованої сфери юридичного дискурсу, зануреного в кінематографічний.

Результати і обговорення. Як засвідчує корпус зібраних прикладів, у досліджуваному серіалі активно функціонують фразові дієслова з такими адвербіальними / прийменниковими компонентами: 1) *off* (*tip off, back off*); 2) *on* (*take on, wear on, kick on, lean on, lay on*); 3) *out* (*throw out, be out, guess out, rat out*); 4) *up* (*give up, pop up, glove up, put up, set up, pump up*); 5) *away* (*put away*); 6) *down* (*do down, come down*).

Наявність саме цих часток свідчить про те, що кінематографічний дискурс активно покладається на найпродуктивніші та найбільш багатозначні фразові конструкції, які забезпечують: 1) конденсацію змісту (наприклад, *throw out* як короткий відповідник до *dismiss a case*); 2) експресивність та динамічність діалогів (багато фразових дієслів транслюють метафоричне значення); 3) відтворення автентичного мовлення юристів і правоохоронців, де фразові дієслова є типовими для неформального професійного спілкування.

Таким чином, важливою ознакою фразових дієслів серіалу є не розмаїття часток, а їх цілеспрямоване, систематичне використання для позначення ключових юридичних і розмовно-побутових дій, що визначають комунікативну специфіку серіалу.

Цікавим є той факт, що лише невелика частина фразових дієслів у серіалі функціонує в узуальному / словниковому значенні. Наприклад, у наведеному нижче прикладі поліція умовляє підозрюваного здати того, хто замовив вбивство, і використовує фразове дієслово *give up*:

(1) *Just give it up* (Season 1, episode 2).

Це значення закріплене у словниках сучасної англійської мови: “*to allow yourself or someone else to be caught by the police or enemy soldiers*” [20].

Переважна більшість фразових дієслів, що використовуються в досліджуваному серіалі, функціону-

ють у контекстуальному значенні, що не закріплене у словниках. Верифікація здійснювалася за авторитетними словниками “Longman Dictionary of Contemporary English” [20] та “Cambridge Dictionary” [21].

У наступному прикладі головний герой – адвокат за фахом – розмовляючи зі своїм помічником, використовує фразове дієслово *pump up*:

(2) *May be Alex Grant pumped him up?* (Season 2, episode 3).

У цьому епізоді персонажі обговорюють можливість фальсифікації доказів у справі, зокрема припущення про те, що підозрюваному могли бути навмисно підкинуті інкримінувальні матеріали. Саме в цьому контексті фразове дієслово інтерпретується як натяк на штучне «створення» доказової бази проти особи. Зазначимо, що в україномовних субтитрах, виконаних професійним перекладачем, це висловлювання передано відповідно до такого розуміння ситуації – як «підкинути докази». Автори дослідження погоджуються з цією інтерпретацією, оскільки вона ґрунтується на ширшому сюжетному контексті сцени. Водночас варто підкреслити, що подібне значення *pump up* не є типовим і не зафіксоване у словниках сучасної англійської мови [20; 21], що дозволяє трактувати його як контекстуально зумовлене семантичне розширення в межах юридичного кінематографічного дискурсу.

Як засвідчує проведений аналіз, фразові дієслова в аналізованому серіалі переважно функціонують в трьох основних контекстах:

- 1) в інституційному спілкуванні у судовому процесі;
- 2) в інституційному спілкуванні поза судового процесу;
- 3) в неінституційному спілкуванні.

У цих контекстах фразові дієслова виконують системно організовані функції. У цьому дослідженні розрізняються процедурно-організаційна функція (забезпечує вербальне оформлення процедур, фіксацію їх послідовності і сприяє реалізації нормативно визначених дій у межах професійної комунікації), структуруюча функція (спрямована на організацію внутрішньої логіки дискурсу, встановлення зв'язків між його частинами та маркування переходів між окремими етапами або смисловими блоками), фасилітативна функція (забезпечує оптимізацію комунікації через мовну економію та зниження термінологічної складності), інформативно-оцінна функція (гарантує передачу інформації разом із соціальною оцінкою), прагматично-координаційна функція (полягає в узгодженні дій учасників) та інтерперсональна/регулятивна функція (забезпечує керування взаємодією і поведінкою співрозмовників). Критеріями виділення цих функцій слугують відповідно їхня співвіднесеність із процесуальними діями, здатність структурувати дискурс, рівень компресії змісту, наявність оцінної конотації, орієнтація на спільну діяльність та вплив на емоційно-поведінкову сферу комунікантів.

Розглянемо функції фразованих дієслів в кожному контексті окремо.

Інституційне спілкування у судовому процесі. У цьому контексті фразові дієслова виконують низку

функцій. Продемонструємо кожен з них на конкретних прикладах.

Приклад 1.

(3) *Let's wear on* (Сезон 1, серія 6).

У вислові *Let's wear on*, який адвокат захисту адресує адвокату відповідача на початку судового засідання, фразове дієслово *wear on* набуває нестандартного, контекстуально мотивованого значення. У словниковому вжитку *wear on* означає «тягнутися» або «повільно минати» (здебільшого про час), а також «виснажувати» [20; 21]. Однак у цьому епізоді воно зовсім не передає цих значень. Натомість *wear on* функціонує як елемент професійної комунікації, що означає «починати розгляд справи в суді» (тут і надалі інтерпретація значень фразових дієслів здійснюється з опорою на професійний переклад в україномовних субтитрах та власний контекстуальний аналіз авторів).

Таке використання демонструє контекстуальну метафоризацію фразового дієслова. Судовий процес сам по собі часто сприймається як тривалий і виснажливий, тому вислів *wear on* мимоволі викликає асоціацію з поступом крізь тривалу процедуру: ніби час і процес «рухаються», а разом з ними повинні рухатися й учасники засідання. Це дозволяє адвокату ненав'язливо й коротко позначити перехід до наступного кроку (від досудового до судового розгляду) – без надмірної офіційності й довгих конструкцій на кшталт «перейти до стадії судового розгляду» або «розпочати розгляд справи по суті». Виходячи з цього, фразове дієслово виконує процедурно-організаційну та структуруючу функції, організовуючи перебіг комунікації та задаючи її подальшу логіку. Крім того, уживання *wear on* виконує фасилітативну функцію: адвокат спрямовує розмову в потрібне русло, сигналізує про необхідність продовжувати роботу та підтримує робочий темп судової комунікації. У цьому сенсі фразове дієслово стає елементом професійного жаргону, зрозумілим учасникам правового процесу, та відображає неформальну динаміку їхньої взаємодії.

Приклад 2.

(4) *“Ok, so Mitchel Bondurant was gonna rat Alex Grant out to the fed?”* (Сезон 2, серія 2).

У даному фрагменті фразове дієслово *rat out* виконує яскраво виражену інформативно-оцінну функцію, притаманну розмовному американському юридичному дискурсу. У стандартних словниках *rat out* фіксується як розмовне, інколи зневажливе дієслово зі значенням «донести», «настукати», «зрадити, повідомивши правоохоронцям інформацію про когось» [20; 21].

У контексті сцени адвокат ставить уточнювальне запитання свідкові в суді, намагаючись прояснити мотиви та зв'язки між підозрюваним і Алексом Грантом, якого вже давно підозрюють в кримінальній діяльності і кого адвокат своєю тактикою захисту в суді хоче зробити альтернативним підозрюваним. Уживаючи *rat out*, адвокат відтворює внутрішню лексику кримінального середовища – саме так самі злочинці позначають донос, особливо якщо він спрямований проти власного «кола». Завдяки своїй сильній негативній конотації,

фразове дієслово передає соціальну оцінку. Адвокат не просто запитує, чи Бондурент «повідомив» чи «свідчив» – він транслює соціально забарвлене ставлення до цього типу дій, властиве злочинному світу.

Інституційне спілкування позасудового процесу. У цьому контексті фразові дієслова також виконують низку функцій. Продемонструємо кожну з них на конкретних прикладах.

Приклад 3.

(5) *Maybe there is a way to get his phone without tipping anybody off* (Епізод 1, серія 1).

Хоча словникове значення *tip off* зазвичай подається як «таємно попередити когось» [20; 21], у серіалі воно знає помітного контекстуального переосмислення. У цьому епізоді поліцейський говорить із прокурором про необхідність отримати телефон підозрюваного так, щоб той про це не здогадався. Отже, *tip off* набуває значення «насторожити», «сполохати», «дати зрозуміти про наміри» – і саме це значення нейтралізується у формулі *without tipping anybody off*, тобто «так, щоб ніхто нічого не запідозрив».

У цьому контексті фразове дієслово реалізує насамперед прагматично-організаційну функцію, оскільки воно використовується для узгодження спільних дій учасників розслідування та вербалізації тактичного принципу їхньої взаємодії – необхідності діяти приховано. Водночас воно виконує фасилітативну функцію, стисло кодує складну професійну інтенцію (уникнення передчасного розкриття інформації) в компактній і зрозумілій формі. Через це *tip off* виступає ефективним інструментом оптимізації комунікації, характерним для інституційного юридичного дискурсу, де мовні засоби слугують не лише передачі змісту, а й організації стратегічної взаємодії.

Приклад 4.

(6) *The only thing I'll regret is not putting this guy away* (Сезон 1, серія 5).

У цьому фрагменті фразове дієслово *put away* функціонує як одиниця професійно-юридичного мовлення з виразним метафоричним потенціалом. У буквальному, узуальному значенні *put away* означає «прибрати», «відкласти», «покласти на місце» [20; 21], однак у кримінально-правовому дискурсі воно набуває фразеологічно закріпленого значення «ув'язнити», «посадити до в'язниці». У наведеному контексті прокурор говорить адвокату про злочинця, якого йому не вдалося засудити, і формулює це як найбільше професійне жалкування. Метафоричне осмислення «прибрати когось подалі» створює образ ізоляції небезпечної особи із соціального простору, що дозволяє передати складну правову дію через просту побутову модель.

З погляду функціональної типології, *put away* реалізує насамперед процедурно-організаційну функцію, оскільки позначає результат конкретної юридичної дії – позбавлення волі як завершального етапу кримінального переслідування. Водночас воно виконує інформативно-оцінну функцію, адже не лише передає факт (ув'язнення), але й імпліцитно відображає професійне ставлення мовця до цього процесу як до

необхідного «усунення загрози». Крім того, фразове дієслово має виразну фасилітативну функцію, оскільки забезпечує мовну економію: складна юридична процедура кодується в компактній, зрозумілій і комунікативно ефективній формі. Таким чином, *put away* виступає метафоричним інструментом юридичного дискурсу, який одночасно організує зміст, передає оцінку та оптимізує комунікацію.

Неінституційне спілкування. У цьому контексті фразові дієслова також виконують низку функцій. Продемонструємо кожну з них на конкретних прикладах.

Приклад 5.

(7) *Trevor; back off* (Сезон 1, серія 6).

У репліці *Trevor; back off* фразове дієслово *back off* виконує важливу інтерперсональну/регулятивну функцію, характерну для мовлення професіоналів, які мають утримувати контроль над емоційно напруженою ситуацією. У буквальному значенні *back off* означає «відступити назад», «відійти» [20; 21]. Однак у розмовному контексті, особливо в ситуаціях конфлікту, воно набуває метафоричного значення – «заспокойся», «вгамуйся», «припини нападати».

У цьому епізоді адвокат звертається до свого клієнта – емоційно нестабільного підозрюваного у вбивстві. Клієнт звинувачує адвоката у можливій причетності до підкупу присяжного, і ситуація швидко загострюється. Фраза *back off* тут не має нічого спільного з фізичною дистанцією; вона регулює емоційну дистанцію, зупиняє ескалацію конфлікту і повертає розмову в конструктивне русло. У межах цієї ж функції фразове дієслово виконує роль маркера професійної позиції адвоката, який утверджує свою домінуючу роль у комунікації та не допускає зміщення ролей.

Крім того, *back off* виконує фасилітативну функцію, оскільки забезпечує мовну економію: складна директива («припини звинувачувати мене й заспокойся») редукується до короткої, чіткої і комунікативно ефективної форми, що є особливо важливим у стресовій ситуації. Також у цьому прикладі наявна інформативно-оцінна функція, адже вибір саме цього фразового дієслова імпліцитно передає негативну оцінку поведінки клієнта як надмірно агресивної або неприйнятної.

Отже, *back off* у цьому контексті виступає не лише засобом вираження дії, а багатофункціональним комунікативним інструментом, який поєднує регуляцію взаємодії, оцінку поведінки та оптимізацію мовлення.

Приклад 6.

(8) *We need to cover this up before it reaches the DA* (Сезон 2, епізод 5).

У цьому фрагменті фразове дієслово *cover up* використовується адвокатом у розмові з клієнтом поза межами формальної судової процедури. У буквальному значенні *cover up* означає «накрити», «прикрити щось фізично» [20; 21]. У даному випадку воно функціонує в метафоричному значенні – «приховати інформацію», «не допустити її публічного розголошу».

У наведеному контексті *cover up* не апелює до емоційного стану співрозмовників, а функціонує як інструмент організації професійної дії в межах

юридичної стратегії. Воно вербалізує контроль над інформаційними потоками та орієнтацію на мінімізацію правових ризиків у ситуації потенційного втручання прокуратури.

З погляду запропонованої типології, фразове дієслово *cover up* реалізує насамперед прагматично-організаційну функцію, оскільки використовується для узгодження дій між учасниками комунікації та формулювання спільної стратегії поведінки – приховування інформації з метою уникнення негативних юридичних наслідків. Водночас воно виконує процедурно-організаційну функцію, адже позначає конкретну дію в межах неформалізованої, але чітко структурованої професійної практики – управління доступом до інформації.

Крім того, *cover up* має виразну фасилітативну функцію, оскільки забезпечує мовну компресію: складний комплекс дій (приховування, відтермінування, контроль витоку інформації) передається в компактній і зрозумілій формі, що оптимізує комунікацію. У цьому сенсі фразове дієслово виступає елементом професійного жаргону, який дозволяє швидко кодувати складні стратегічні інтенції. Важливо також, що використання *cover up* сприяє деособленню дії: воно знімає фокус з конкретних агентів і переводить висловлення у площину процедурного рішення, що є характерною рисою професійного юридичного мислення.

Отже, у цьому прикладі *cover up* функціонує як багатофункціональний засіб, що поєднує прагматично-координаційну, процедурно-організаційну та фасилітативну функції, забезпечуючи ефективне моделювання правової ситуації поза межами формального судового процесу.

Висновки. Аналіз серіалу «Лінкольн для адвоката» показав, що юридичний дискурс у художньому наративі зазнає прагматичної й семантичної адаптації, а фразові дієслова забезпечують баланс між професійною точністю та доступністю для глядача. Вони формують

контекстуально зумовлені значення, які часто не фіксуються словниками й залежать від конкретної комунікативної ситуації. В інституційному судовому спілкуванні фразові дієслова виконують насамперед процедурно-організаційну та структуруючу функції, забезпечуючи позначення етапів судового розгляду та організацію перебігу дискурсу через маркування переходів між його фазами. Водночас вони реалізують фасилітативну функцію, оскільки дозволяють компактно й зрозуміло вербалізувати складні юридичні дії, знижуючи рівень формалізації мовлення без втрати змісту. В інституційному позасудовому середовищі фразові дієслова виступають як засіб реалізації прагматично-організаційної функції, слугуючи інструментом узгодження дій, планування стратегій та управління інформаційними потоками. Поряд із цим вони зберігають фасилітативний потенціал, забезпечуючи мовну економію та ефективність професійної комунікації, а також можуть виконувати інформативно-оцінну функцію, передаючи соціально марковане ставлення до певних дій. У неінституційному спілкуванні фразові дієслова реалізують передусім інтерперсональну (регулятивну) функцію, спрямовану на управління взаємодією, контроль емоційної динаміки та деескалацію конфліктів. Одночасно вони виконують фасилітативну функцію, адаптуючи складний юридичний зміст до рівня розуміння нефахівців і забезпечуючи ефективність комунікації в умовах неформальної взаємодії. Оскільки аналіз ґрунтувався на відносно невеликій вибірці фразових дієслів, наразі неможливо однозначно стверджувати, що вони виконують системоутворювальну роль у досліджуваному дискурсі. Водночас отримані результати можуть слугувати підґрунтям для подальших розвідок за умови розширення корпусу матеріалу та більш поглибленого аналізу функціональних особливостей фразових дієслів в кінематографічному дискурсі як хостинговому для юридичного, або в інших типах інтердискурсивної взаємодії.

Література:

1. Fairclough N. *Critical discourse analysis*. London: Routledge, 2010. 608 p.
2. Котова І. А. Кінодискурс: еволюція об'єкта і підхід дослідження. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський, 2012. Вип. 29, № 2. С. 200–203.
3. Крижанова Т. Кінематографічний дискурс як полікодований та мультимодальний феномен. *Вісник Національного технічного університету України «КПІ»: Філологія та освітні студії*. 2025. Т. 2. С. 17–26.
4. Скринник Ю. Візуалізація цінностей у кінематографічному дискурсі. *Forum for Linguistic Studies*. 2025. Вип. 7, № 11. С. 115–129.
5. Георгієвська К. В. Лінгвістичні особливості англomовного юридичного дискурсу. *Записки з романо-германської філології*. 2019. № 7. С. 56–69.
6. Коваль Н. Є. Мовні засоби аргументації в юридичному дискурсі (на матеріалі англomовних законодавчих та судових документів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Одеса, 2007. 22 с.
7. Просяна А. Мовленнєві жанри законодавчого юридичного дискурсу. *Вісник Одеського національного університету. Філологія*. 2025. № 7. С. 87–99.
8. Храпко П. Ю. Нові горизонти розуміння поняття «естетичного дискурсу». *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2010. Вип. 43. С. 180–186.
9. Bakhtin M. *The dialogic imagination: four essays*. Austin: University of Texas Press, 1981. 267 p.
10. Dijk T. A. van. *Discourse as social interaction*. London: Sage, 1997. 341 p.
11. Quirk R. *A Comprehensive grammar of the English language*. London: Pearson Longman, 1985. 256 p.
12. Gardner D., Davies, M. Pointing out frequent phrasal verbs. *TESOL Quarterly*, 2007. Vol. 41, № 2. P. 339–359.

13. Thim, S. Phrasal verbs: the English verb-particle construction and its history (topics in English linguistics). Berlin / New York, 2007. 302 p.
14. Dixon R.M.W. Where have all the adjectives gone? and other essays in semantics and syntax. Berlin : Mouton, 1982. 267 p.
15. Biber, D., Johansson S., Keech D. Longman grammar of spoken and written English. Edinburgh : Pearson Education Ltd., 1999. 318 p.
16. Davies L. Education and conflict: Complexity and chaos. Routledge Falmer, 2004. 278 p.
17. Wild K. Phrasal verbs: a process of the common, relatively uneducated mind? *English Today*, 2010. Vol. 24, № 4. P. 53–57.
18. Claridge C. Multi-word verbs in Early Modern English: A corpus-based study. *Language and Communication*, 2010. Vol. 32. P. 226–239.
19. Sinclair J. Corpus, concordance, collocation. Oxford: Oxford University Press, 1999. 467 p.
20. LDOCE – Longman dictionary of contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/>
21. CD – Cambridge dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>

References:

1. Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis*. London: Routledge.
2. Kotova, I. A. (2012). Kinodyskurs: evoliutsiia obiekta i pidkhdid doslidzhennia. *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Seriia: Filolohichni nauky*, 29(2), 200–203.
3. Kryzhanova, T. (2025). Kinematohrafichnyi dyskurs yak poliskodovanyi ta multymodalnyi fenomen. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "KPI": Filolohiia ta osvntni studii*, 2, 17–26.
4. Skrynnyk, Yu. (2025). Vizualizatsiia tsinnosti u kinematohrafichnomu dyskursi. *Forum for Linguistic Studies*, 7(11), 115–129.
5. Heorhiiivska, K. V. (2019). Linhvistychni osoblyvosti anhlovmovnoho yurydychnoho dyskursu. *Zapysky z romano-hermanskoj filolohii*, 7, 56–69.
6. Koval, N. Ie. (2007). *Movni zasoby arhumentatsii v Yurydychnomu Dyskursi (Na Materiali Anhlovmovnykh Zakonodavchykh ta Sudovykh Dokumentiv)*. Odesa.
7. Prosiiana, A. (2025). Movlennievi zhanry zakonodavchoho yurydychnoho dyskursu. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Filolohiia*, 7, 87–99.
8. Khrapko, P. Iu. (2010). Novi horyzonty rozuminnia poniattia "estetichnoho dyskursu". *Humanitarnyi visnyk ZDIA*, 43, 180–186.
9. Bakhtin, M. (1981). *The Dialogic Imagination: Four Essays*. Austin: University of Texas Press.
10. Dijk, T. A. van. (1985). *Discourse As Social Interaction*. London: Sage.
11. Quirk, R. A. (1985). *Comprehensive Grammar of the English Language*. London: Pearson Longman.
12. Gardner, D., & Davies, M. (2007). Pointing out frequent phrasal verbs. *TESOL Quarterly*, 41(2), 339–359.
13. Thim, S. (2007). *Phrasal Verbs: The English Verb-Particle Construction and its History (Topics in English Linguistics)*. Berlin/New York.
14. Dixon, R.M.W. (1982). *Where Have All the Adjectives Gone? and Other Essays in Semantics and Syntax*. Berlin : Mouton.
15. Biber, D., Johansson S., & Keech D. (1999). *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Edinburgh : Pearson Education Ltd.
16. Davies, L. (2004). *Education and Conflict: Complexity and Chaos*. Routledge : Falmer.
17. Wild, K. (2010). Phrasal verbs: a process of the common, relatively uneducated mind? *English Today*, 24(4), 53–57.
18. Claridge, C. (2010). Multi-word verbs in Early Modern English: A corpus-based study. *Language and Communication*, 32, 226–239.
19. Sinclair, J. (1999). *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press.
20. LDOCE – *Longman Dictionary of Contemporary English*. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/>
21. CD – *Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>

Дата першого надходження статті до видання: 17.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 16.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

